Europejski Dzień Wiedzy o Antybiotykach

Europejska inicjatywa zdrowotna

Narodowy Program Ochrony Antybiotyków

www.antybiotyki.edu.pl

SPRAWOZDANIE Z REALIZACJI W POLSCE KAMPANII

„ EUROPEJSKI DZIEŃ WIEDZY O ANTYBIOTYKACH ‘2010”

Kampania zorganizowana w ramach:
Programu zdrowotnego Ministra Zdrowia
„Narodowy Program Ochrony Antybiotyków na lata 2006-2010”

Kierownik Programu: Prof.dr hab. Waleria Hryniewicz
Jednostka realizująca program:
Narodowy Instytut Leków
Zakład Epidemiologii i Mikrobiologii Klinicznej
Zakład Mikrobiologii Molekularnej
ul.Chełmska 30/34, 00-725 Warszawa

Warszawa, 2011 r.

Sprawozdanie z realizacji w Polsce Kampanii „ Europejski Dzień Wiedzy o Antybiotykach" w 2010 r.

W 2010 roku już po raz trzeci Europejski Dzień Wiedzy o Antybiotykach EDWA (*European Antibiotic Awareness Day),* obchodzony był w dniu 18 listopada w całej Europie.
Europejski Dzień Wiedzy o Antybiotykach został ustanowiony w 2008 roku przez Komisję Europejską na wniosek *Europejskiego Centrum Zapobiegania i Kontroli Chorób (ECDC, ang. European Centre for Disease Prevention and Control).*

Celem Europejskiego Dnia Wiedzy o Antybiotykach jest zwrócenie uwagi i podniesienie świadomości zarówno społeczeństwa, polityków jak i profesjonalistów medycznych na temat niezwykle groźnego zjawiska w obszarze zdrowia publicznego, jakim jest narastająca i szybko rozprzestrzeniająca się oporność na antybiotyki wśród drobnoustrojów wywołujących najważniejsze i najpowszechniejsze zakażenia u człowieka. Konsekwencją tego zjawiska jest ograniczenie możliwości skutecznego leczenia infekcji, a więc zwiększająca się zachorowalność i śmiertelność z powodu zakażeń.
Narastająca oporność jest tym bardziej niebezpieczna, bowiem jednocześnie zmniejszyło się zainteresowanie firm farmaceutycznych poszukiwaniem nowych leków przeciwdrobnoustrojowych. W ostatnich dwudziestu latach wprowadzono jedynie dwa nowe antybiotyki i to o bardzo wąskich wskazaniach. Dlatego jedynym wyjściem na dzień bieżący jest racjonalna antybiotykoterapia i stosowanie antybiotyków jedynie tam, gdzie mogą one naprawdę przynieść korzyść.
Kampanie zwiększania świadomości społecznej organizowane na szczeblu krajowym przyniosły już efekty w postaci bardziej racjonalnego stosowania antybiotyków i obniżenia poziomu oporności na antybiotyki.

Celem Europejskiego Dnia Wiedzy o Antybiotykach w 2010 r. było wsparcie działań na poziomie krajowym mających ograniczyć niepotrzebne stosowanie antybiotyków w

szpitalach za pomocą opracowania i rozpowszechnienia materiałów edukacyjnych promujących właściwe stosowanie antybiotyków.
Kampania Europejski Dzień Wiedzy o Antybiotykach'2010 skupiła się na pracy z lekarzami przepisującymi antybiotyki w szpitalach, komitetami terapeutycznymi i farmaceutami w celu zmniejszenia zbędnego stosowania antybiotyków w szpitalach poprzez wspieranie kampanii krajowych.

W Polsce Europejski Dzień Wiedzy o Antybiotykach był organizowany w ramach programu Ministra Zdrowia „Narodowy Program Ochrony Antybiotyków w Polsce na lata 2006-2010".
W ramach realizacji kampanii podjęto szereg inicjatyw edukacyjnych na poziomie ogólnopolskim jak również regionalnym skierowanych do społeczeństwa oraz lekarzy.

Materiały informacyjne kampanii zostały stworzone na podstawie wytycznych *Europejskiego Centrum Zapobiegania i Kontroli Chorób*, mających na celu zapewnienie spójnej treści kampanii we wszystkich państwach członkowskich UE, co pomaga zwiększyć rozpoznawalność i spójność komunikatów, co z kolei zwiększy ich zapamiętywalność.

Założeniem kampanii Europejski Dzień Wiedzy o Antybiotykach jest zaangażowanie jak najszerszego zakresu instytucji, środowisk eksperckich, środków masowego przekazu i opinii publicznej, do zwrócenia uwagi na zjawisko antybiotykooporności jako kluczowego zagrożenia dla zdrowia publicznego.

Europejski Dzień Wiedzy o Antybiotykach

Europejska inicjatywa zdrowotna

Narodowy Program Ochrony Antybiotyków

www.antybiotyki.edu.pl

Hasła Europejskiego Dnia Wiedzy o Antybiotykach w 2010 r.

LEKARZE

- **Antybiotyki stosuj z rozwagą.**

Niewłaściwe stosowanie antybiotyków prowadzi do lekooporności

- **Dąż do terapii celowanej**

Pobierz próbki przed rozpoczęciem antybiotykoterapii

- **Przestrzegaj zasad racjonalnej antybiotykoterapii**

Stosuj antybiotyki właściwie, aby utrzymać ich skuteczność

O czym musisz pamiętać, zanim przepiszesz antybiotyk?

- Czy przed włączeniem antybiotykoterapii pobrano odpowiedni materiał na posiew?
- Czy wynik posiewu i antybiogram wskazują na potrzebę podjęcia antybiotykoterapii lub zmiany podawanego antybiotyku?
- Jaki jest właściwy antybiotyk?
- Jaki jest właściwy czas i dawka podawania antybiotyku w leczeniu tego typu zakażenia u konkretnego pacjenta?
- Czy antybiotyk zastosowany w terapii empirycznej wybrałeś/aś zgodnie z danymi na temat lekooporności w twoim szpitalu?
- Czy w razie niepowodzenia leczenia skontaktowałeś/aś się ze specjalistą ds.antybiotykoterapii?

PACJENCI

- **Przeziębienie? Grypa? Zdrowiej bez antybiotyków**
- Wiedza o antybiotykach pomaga utrzymać ich skuteczność
- Antybiotyki nie leczą ani przeziębienia ani grypy
- Przyjmuj antybiotyki odpowiedzialnie i tylko przepisane przez lekarza
- Utrzymanie skuteczności antybiotyków to nasza wspólna odpowiedzialność
- Rozsądne stosowanie antybiotyków może pomóc w powstrzymaniu rozwoju szczepów lekoopornych
- Przestrzegaj zaleceń dotyczących pory i sposobu przyjmowania antybiotyku
- Nie używaj antybiotyków pozostałych po wcześniejszych kuracjach
- Spytaj lekarza lub farmaceutę jak postępować z niewykorzystanymi antybiotykami

OPIS DZIAŁAŃ PODJĘTYCH W RAMACH REALIZACJI W POLSCE KAMPANII „EUROPEJSKI DZIEŃ WIEDZY O ANTYBIOTYKACH'2010 ".

Europejski Dzień Wiedzy o Antybiotykach obchodzony był w Polsce po raz trzeci w ramach realizacji programu zdrowotnego Ministra Zdrowia „Narodowy Program Ochrony Antybiotyków 2006-2010".

Przedstawiciele Narodowego Programu Ochrony Antybiotyków uczestniczyli w organizacji obchodów EDWA w 2010 roku zarówno na poziomie europejskim m.in. przez udział w spotkaniach mających na celu wypracowanie podstawowych celów i kluczowych przekazów kampanii, jak również na poziomie krajowym.
W ramach obchodów w 2010 roku w Polsce Europejskiego Dnia Wiedzy o Antybiotykach podjęto następujące inicjatywy edukacyjne:

- **OGÓŁONOPOLSKA KONFERENCJA NAUKOWA**

W dniach 3-4.12.2010 r. w Warszawie zorganizowano ogólnopolską konferencję dla lekarzy, epidemiologów i mikrobiologów - **XIV Sympozjum Naukowe „Postępy w Medycynie Zakażeń",** w konferencji uczestniczyło ponad 400 osób.

- **REGIONALNE KONFERENCJE NAUKOWE**

Zorganizowano 7 konferencji regionalnych dla lekarzy i studentów (Białystok, Ełk, Lublin (2 konferencje), Łódź, Warszawa, Wrocław). W konferencjach uczestniczyli regionalni przedstawiciele Narodowego Programu Ochrony Antybiotyków.

- **KONFERENCJA PRASOWA**

W dniu 17.11.2010 r. okazji Europejskiego Dnia Wiedzy o Antybiotykach odbyła się w Ministerstwie Zdrowia konferencja prasowa zorganizowana we współpracy z Biurem Prasy i Promocji MZ. W konferencji prasowej uczestniczyli przedstawiciele Narodowego Programu Ochrony Antybiotyków prof.dr hab. Waleria Hryniewicz oraz doc.dr hab. Marek Gniadkowski. Uczestnikom konferencji prasowej przekazany został opracowany przez Zespół Narodowego Programu Ochrony Antybiotyków pakiet prasowy.

- **MATERIAŁY EDUKACYJNE:**

PLAKATY, ULOTKI, BILBORDY

W ramach realizacji w Polsce kampanii Europejski Dzień Wiedzy o Antybiotykach w 2010 roku opracowane zostały w oparciu o wytyczne Europejskiego Centrum Zapobiegania i Kontroli Chorób (ECDC) z uwzględnieniem specyfiki Polskiej materiały edukacyjne skierowane do społeczeństwa oraz do profesjonalistów.

W 2010 roku wydrukowano i rozpowszechniono na terenie całego kraju następujące materiały edukacyjne:

- Ulotki informacyjne skierowane do społeczeństwa (dwa rodzaje ulotek) format A4 do DL - 100.000 sztuk format A5 – 100.000 sztuk
- Plakaty informacyjne skierowane do społeczeństwa format B1 -20.000 sztuk, format A4 – 200 sztuk
- Ulotki informacyjne skierowane do lekarzy format A5 -50.000 sztuk
- Plakaty informacyjne skierowane do lekarzy format A2 – 10.000 sztuk

Materiały edukacyjne rozpowszechniane były w poszczególnych regionach kraju we współpracy z Państwową Inspekcją Sanitarną, samorządami lokalnymi, regionalnymi przedstawicielami programu, dyrektorami szpitali.

Materiały edukacyjne zostały przekazane do szpitali, placówek POZ, aptek, urzędów miast, urzędów gmin, szkół, przedszkoli, żłobków, uczelni.

Nawiązano współpracę z przedstawicielami Kościoła Katolickiego, materiały edukacyjne na temat EDWA zostały rozdysponowane w listopadzie 2010 roku wśród wiernych wybranych parafii na terenie Warszawy i Lublina (dystrybucja ulotek informacyjnych po mszach niedzielnych).

W dniu 18.11.2010 r. materiały edukacyjne w postaci ulotek (6000 sztuk) rozdawano społeczeństwu w centrum Warszawy przy głównych stacjach metra.

W dniach 1-30.11.2010 roku na terenie Warszawy eksponowanych było 15 bilbordów dotyczących Europejskiego Dnia Wiedzy o Antybiotykach.

W listopadzie 2010 W komunikacji miejskiej w Warszawie, Lublinie, Gorzowie Wielkopolskim eksponowane były plakaty informacyjne EDWA.

WYSTAWA TEMATYCZNA

Wystawa tematyczna - 16 plakatów naświetlających problematykę zakażeń bakteryjnych, antybiotykoterapii i zmniejszania się skuteczności leków przeciwbakteryjnych.

60 kompletów wystawy było i nadal jest prezentowanych w różnych regionach Polski w kolejnych placówkach takich jak urzędy miast, szpitale, placówki POZ, Wojewódzkie Stacje Sanitarno-Epidemiologiczne, wyższe uczelnie, szkoły, biblioteki, domy kultury, centra handlowe.

Wystawa była prezentowana m.in. w miastach: Białystok, Bydgoszcz (ekspozycja wystawy w Operze Nova podczas konferencji 90-lecie Służby Sanitarnej), Ciechanów, Częstochowa, Gorzów Wielkopolski, Katowice, Koszalin, Końskie, **Kraków (Plac Szczepański - ekspozycja w plenerze listopad 2010)**, Lublin, Łódź, Olsztyn, Opole, Piotrków Trybunalski, Poznań (Urząd Miasta), Bydgoszcz (WSSE), Stalowa Wola, Toruń, Śrem, Trzcianka, **Warszawa (Plac Bankowy – ekspozycja w plenerze grudzień 2010-styczeń 2011**, Urząd Wojewódzki), Wrocław (Urząd Wojewódzki), Zielona Góra,

- **EMISJA SPOTU W TVP**

W dniach 14-20.11.2010 w TVP Program1, Program 2, TVP Polonia oraz w 15 Oddziałach Regionalnych TVP emitowany był 10 sekundowy spot telewizyjny dotyczący tematyki EDWA (uzyskano zgodę Komisji ds. kampanii społecznych na bezpłatną emisję spotu).

- **MEDIA: TELEWIZJA, RADIO, PRASA**

W ramach obchodów Europejskiego Dnia Wiedzy o Antybiotykach w Polsce ukazały się informacje i specjalne programy tematyczne w mediach w tym:

- **radio –** informacje na temat EDWA ukazały się w radiowych serwisach informacyjnych jak również w programach tematycznych m.in. w rozgłośniach *Program 1 Polskiego Radia (audycje tematyczna), Radio TOK FM (audycje tematyczne) Radio ZET, Polskie Radio BIS, Radio Plus (audycja tematyczna), Radio Lublin (audycje tematyczne), Radio Kraków (audycje tematyczne),Polskie Radio Euro,* oraz w innych lokalnych rozgłośniach radiowych .

- **telewizja –** Wywiady z przedstawicielami NPOA na temat Europejskiego Dnia Wiedzy o Antybiotykach i problemu antybiotykooporności ukazały się w programach telewizyjnych m.in. *Kawa czy Herbata* TVP1, *Polska i Świat* TVN 24*, Poranek TVN 24*.
- **prasa** - nawiązano współpracę z Polską Agencją Prasową Dział Nauka, w serwisie PAP ukazał się szeroki materiał informacyjny na temat EDWA.

W kluczowych czasopismach branżowych oraz w prasie codziennej ukazały się informacje na temat antybiotykooporności i EDWA min. Gazeta Wyborcza, Rzeczpospolita, Dziennik Łódzki, Żyjmy Dłużej, Aptekarz Polski, Nowa Klinika, Polski Merkuriusz Lekarski, Gazeta Farmaceutyczna. Z okazji EDWA wydano specjalny numer czasopisma Nowa Klinika.

- **INTERNET**

Informacje na temat EDWA zostały umieszczone na portalach internetowy społecznych, medycznych, prasowych jak również na stronach internetowych min. inspekcji sanitarnej, urzędów miast, Naczelnej Izby Aptekarskiej.

Szeroki materiał dotyczący Europejskiego Dnia Wiedzy o Antybiotykach i tematu antybiotykooporności ukazał się w portalu www.wyborcza.pl oraz www.badania.net

.

Informacje na temat obchodów Europejskiego Dnia Wiedzy o Antybiotykach w Polsce zostały umieszczone na stronie internetowej Narodowego Programu Ochrony Antybiotyków www.antybiotyki.edu.pl. gdzie rozbudowywano podstronę internetową programu poświęconą EDWA. Na stronie umieszczono aktualne materiały edukacyjne w postaci plakatów i ulotek informacyjnych dla społeczeństwa oraz profesjonalistów medycznych.

Aktualizowano informacje na temat działań edukacyjnych w tym konferencji regionalnych, wystaw realizowanych w ramach kampanii Europejski Dzień Wiedzy o Antybiotykach'2010.

Na stronie umieszczono obszerny pakiet prasowy na temat problemu antybiotykooporności i podejmowanych w ramach EDWA'2010 działań

Organizacja konferencji regionalnych w ramach obchodów w Polsce Europejskiego Dnia Wiedzy o Antybiotykach.

W wybranych regionach Polski odbyły się lokalne konferencje naukowe dla specjalistów, spotkania edukacyjne dla uczniów i nauczycieli zorganizowane z udziałem Regionalnych Przedstawicieli Narodowego Programu Ochrony Antybiotyków.
Konferencje organizowane były we współpracy z samorządem lokalnym, wojewódzkimi stacjami sanitarno-epidemiologicznymi. Na konferencjach obecne były także lokalne media - prasa, radio i telewizja, które informowały o wydarzeniach edukacyjnych w poszczególnych regionach.

REGIONALNE KONFERENCJE NAUKOWE:

- **Warsztaty szkoleniowe, Szpital im. M. Kopernika w Łodzi 2.11.2010 r.**
- **Warsztaty szkoleniowe, Warszawski Uniwersytet Medyczny, Warszawa 17.11.2010 r.**
- **III Konferencja „Racjonalna Antybiotykoterapia w dobie narastającej lekooporności" Białystok 20.11.2010 r.**

Patronat: Przewodnicząca Narodowego Programu Ochrony Antybiotyków prof.dr hab. Walerii Hryniewicz, Konsultant Wojewódzki ds. Medycyny Rodzinnej dr hab. Sławomir Chlabicz, Konsultant Wojewódzki ds. Chorób Zakaźnych prof.dr hab. Robert Flisiak, Konsultant Wojewódzki ds. Otolaryngologii Dziecięcej prof. Dr hab. Elżbieta Hassmann-Poznańska, Konsultant Wojewódzki ds. Pediatrii prof.dr hab. Maciej Kaczmarski
Organizatorzy: Zakład Medycyny Rodzinnej i Pielęgniarstwa Środowiskowego Uniwersytetu Medycznego w Białymstoku, Klinika Otolaryngologii Dziecięcej UMB w Białymstoku, Departament Spraw Społecznych Referat Zdrowia Urzędu Miejskiego w Białymstoku

- **Konferencja informacyjno-szkoleniowa „Aktualne trendy w stosowaniu antybiotyków i w szczepieniach – co nowoczesny człowiek wiedzieć powinien" Wrocław 22.11.2010 r.**

Konferencja dla uczniów szkół ponadgimnazjalnych miasta Wrocławia.
Organizatorzy: Katedra i Klinika Pediatrii i Chorób Infekcyjnych AM we Wrocławiu, Studenckie Koło Naukowe, Wydział Zdrowia Miasta Wrocławia, Narodowy Program Ochrony Antybiotyków.

- **Konferencja „Nowe trendy w leczeniu zakażeń wywoływanych przez meningokoki pneumokoki" Lublin 29.11.2010 r.**

Honorowy patronat Marszałka Województwa Lubelskiego

Partnerzy: Wojewódzki Szpital Specjalistyczny im. Stefana Kardynała Wyszyńskiego w Lublinie, Kolegium Lekarzy Rodzinnych Województwa Lubelskiego, Polskie Towarzystwo Diagnostyki Laboratoryjnej Oddział w Lublinie, Krajowa Izba Diagnostów Laboratoryjnych, Lubelska Izba Lekarska

- **Warsztaty szkoleniowe „Europejski Dzień Wiedzy o Antybiotykach" Ełk 9.12.2010 r,**

Honorowy patronat Prezydenta Miasta Ełk

Partnerzy: Mazurskie Centrum Zdrowia w Ełku Pro-Medica Sp z o.o.

- **II Konferencja naukowo-szkoleniowa „Mikrobiologiczne, farmakologiczne i kliniczne aspekty racjonalnej antybiotykoterapii" Lublin 11.12.2010 r.**

Organizatorzy: Katedra i Zakład Mikrobiologii Farmaceutycznej Uniwersytet Medyczny w Lublinie, Lubelska Okręgowa Izba Aptekarska, Katedra i Zakład Diagnostyki Laboratoryjnej Uniwersytetu Medycznego w Lublinie, Polskie Towarzystwo Mikrobiologów Oddział w Lublinie, Polskie Towarzystwo Diagnostyki Laboratoryjnej Oddział w Lublinie.

W organizacji kampanii Europejskiego Dnia Wiedzy o Antybiotykach w poszczególnych regionach uczestniczyli:

- Regionalni Przedstawiciele Narodowego Programu Ochrony Antybiotyków
- Wojewódzcy Inspektorzy Sanitarni
- Stowarzyszenie Zdrowych Miast Polskich
- Polskie Towarzystwo Oświaty Zdrowotnej
- Przedstawiciele samorządów lokalnych

PODSUMOWANIE

Informacje na temat działań podjętych w ramach realizacji w Polsce kampanii Europejski Dzień Wiedzy o Antybiotykach'2010 przewodnicząca Narodowego Programu Ochrony Antybiotyków sprawozdaje do EUROPEAN CENTRE FOR DISEASE PREVENTION AND CONTROL (ECDC) w Sztokholmie w oparciu o kwestionariusz otrzymywany z ECDC.

Europejski Dzień Wiedzy o Antybiotykach

Europejska inicjatywa zdrowotna

KONFERENCJE REGIONALNE

Szpital Specjalistyczny im. Mikołaja Kopernika w Łodzi 2 listopada 2010r.

Europejski Dzień Wiedzy o Antybiotykach

Europejska inicjatywa zdrowotna

WYSTAWA „EUROPEJSKI DZIEŃ WIEDZY O ANTYBIOTYKACH”

Warszawa, Plac Bankowy 01.12.2010-18.01.2011 r.

Kraków, Plac Szczepański 15-30.11.2010 r.

Europejski Dzień Wiedzy o Antybiotykach

Europejska inicjatywa zdrowotna

WYSTAWA „EUROPEJSKI DZIEŃ WIEDZY O ANTYBIOTYKACH”

Wojewódzka Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Poznaniu

(przy Punkcie Szczepień Ochronnych Zalecanych) listopad-grudzień 2010

Wojewódzka Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Opolu listopad 2010

Europejski Dzień Wiedzy o Antybiotykach

Europejska inicjatywa zdrowotna

WYSTAWA „EUROPEJSKI DZIEŃ WIEDZY O ANTYBIOTYKACH”

Miejska Biblioteka Publiczna w Piotrkowie Trybunalskim listopad 2010 r.

Wojewódzka Stacja Sanitarno – Epidemiologiczna w Warszawie,

29. 11. 2010 r. – 11. 01.2011 r

Europejski Dzień Wiedzy o Antybiotykach

Europejska inicjatywa zdrowotna

BILBORDY, WARSZAWA LISTOPAD 2010

OGÓLNOPOLSKA KAMPANIA
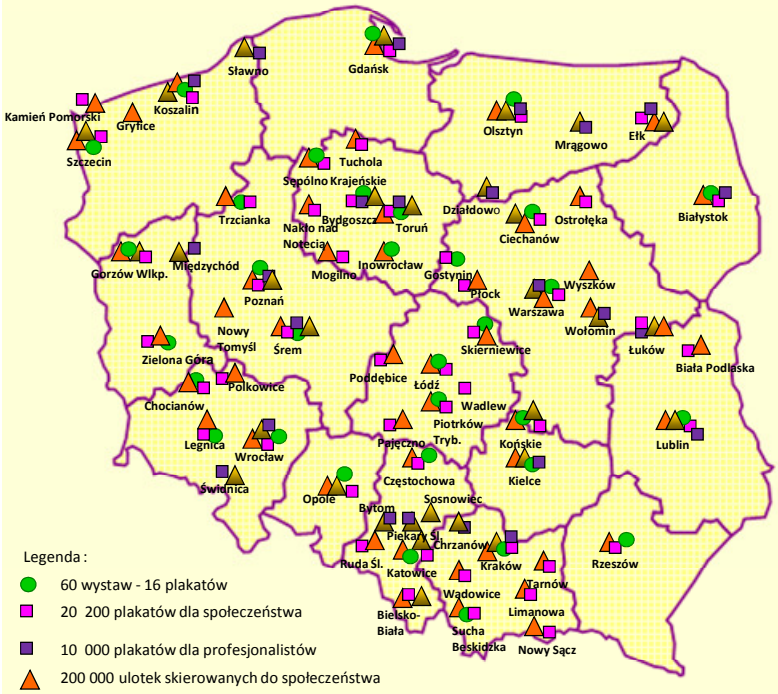
EUROPEJSKI DZIEŃ WIEDZY O ANTYBIOTYKACH 2010